

Predavanje o segmentu otočne povijesti

U ODSUSTVU MUŽEVA, ŽENE SU DRŽALE »SVA ČETIRI KANTUNA«

MALI LOŠINJ » U organizaciji Kluba pomoraca Lošinja, a kao dio programa festivala Lošinjskim jedrima oko svijeta – Losinava Turističke zajednice Lošinja, u prizemlju Muzeja Apoksiomena predavanje o životu žena lošinjskih pomoraca kroz povijest održala je prof. Irena Dlaka, povjesničarka umjetnosti, iz najužeg kruga najvažnijih ovdašnjih suvremenih istraživača lokalne povijesti. Kako je i sama predavačica rekla, fotografski materijal je za ovu temu oskudan jer ličnosti koje su ušle u povijest uglavnom su muškarci, no to je u prvi plan dovelo samo predavanje.

Prof. Irena Dlaka u Muzeju Apoksiomena

U razdoblju uzeta lošinjskog pomorstva i brodogradnje, stvaranjem svojevrstne pomorske aristokracije u Velom Lošinju, gdje su pomorski kapetani isprva bili brojniji nego u Malom Lošinju, pa onda naglim razvojem pomorstva i brodogradnje u Malom Lošinju, gdje je luka znatno veća, uz razvijen poduzetnički duh, što je dovelo i do akumuliranja materijalnog bogatstva, žena je držala »četiri kantuna od kuće«, dok su muževi plovili i zarađivali novac. Za razliku od današnjih pomoraca, koji na brodu provedu po nekoliko mjeseci pa se vrate kući, njihovi prethodnici iz prošlih stoljeća izbivali su iz svojih domova i po nekoliko godina, a nerijetko i stradavali u havarijama jedrenjaka, pa su žene morale imati čvrstoću u svakom pogledu, obavljajući sve poslove u kući i odgajajući djecu.

Prof. Dlaka ovo je razdoblje – XVII., XVIII. i XIX. stoljeće – potkrijepila zapisima iz kronika, pa je tako sredinom XIX. stoljeća zabilježeno da ljeti, u glavnoj plovidbenoj sezoni, gotovo da i nije bilo muškaraca na otoku. I prije no što je to počeo postajati standard u tadašnjoj Austro-Ugarskoj, 1820. godine je na Brdini u Malom Lošinju otvorena škola i za dječake i za djevojčice, a imućnije su obitelji slale svoje kćeri na školovanje u Osor, Cres, pa i veće gradove. Tek potkraj XIX. stoljeća i početkom XX. stoljeća, razvojem turizma i angažiranjem sluškinja u bolje stojećim domaćinstvima, žene dolaze do više slobodnog vremena i koriste ga za glazbu te sport, ranije isključivo mušku aktivnost. Kao naročito cijenjena vrlina, tada je isticana skrbnost, koju treba razlikovati od škrтости, a isticanje materijalnog bogatstva nije bilo uobičajeno.

U slavu žena lošinjskih pomoraca, prije godinu dana je na rtu Anuncijata, na »vratima« uvale Čikat, postavljena apstraktna skulptura »Addio«, predstavljajući ženu koja maramicom maše na pozdrav prema otvorenom moru. Na ovom su mjestu nekoć, u vrijeme bez sredstava brze komunikacije, žene promatrale i pozdravljale brodove sa svojim muževima, koji su odlazili na daleka i neizvjesna putovanja ili se s njih vraćali.

Također u duhu tradicije, na kraju predavanja razbijen je krokant, slastica koja je nedavno doživjela novu afirmaciju, a pripremljena od malo sastojaka, bila je sastavnim dijelom svečanosti u Malom Lošinju.

B. PURIĆ